

SEMANATORUL

ORGAN INVĂȚĂTORESC DIN CALIACRA

Director I. Nedelcu

Apare sub conducerea
unui comitet

Redacția și administrația
Școala primară Nr. 2 Bazargic

A B O N A M E N T U L
80 lei anual

Concluzii răutăcioase

de Eug. Răducu

După teza examenului de gr. II al învățătorilor s'au tras concluzii că „învățătorii nu sunt pregătiți”.

Pe toți câți au comentat pregătirea îi întrebăm: La ce nu sunt pregătiți?

Întrebăm așa fiindcă oricine vrea să facă ceva în această țară îi întrebuițează pe învățători. Și din două una: ori sunt niște nepregătiți și nu-i mai întrebuițăm; ori sunt singurii pe care contăm ca rezultat și destoinicie și de aceea îi întrebuițăm.

Cei de bună sedință vor trebui să mărturisească concluzia logică: „Din cei prezentați la înaintare, 50% n'au fost pregătiți să scrie genurile literare și circulația azotului”. Deci pentru aceste subiecte n' a fost pregătiți jumătate din învățătorii prezentați.

Cum se poate generaliza nepregătirea a 45 000 învățători; când la înaintare n'au reușit la un anumit subiect 1000 de învățători?

Cum se poate comenta așa de răutăcios când toți comentatorii au trecut examenele cu nota 5 și 6, iar învățătorilor se cere prin lege 7,50? Adică ori să fie ștofă, lână în lână, ori nu înaintează în în grad. Așa e la învățători!

Impotriva organizării examenelor învățătoresci, cari au probe eliminatorii — multe probe care trântesc și pe mulți foarte bine pregătiți — s'au rostit și corpul învățătoresc și Ministrul Educației Naționale, avizându-se în acelaș gând, modificarea acestor examene.

Și aceasta se va face în parte „ca să nu mai fie eliminatorie fiecare probă. Exigența unei modii mari, de 7,50 noi n'am cerut să se reducă. Și nu vrem să se reducă ca să fie o selecție riguroasă.

Până atunci mai puțină răutate; mai multă logică și puțină bunăvoință pentru cei ce deschid cartea copiilor din această Rumânie!

Sporul de 50%

Art. 158 din legea învățămîntului primar, promulgată în 1934, prevede pentru învățătorii care funcționează și cei care vor merge să funcționeze în ținuturile cu populație eteroglotă un spor de 50% la salariul primit. Acest articol figurează numai formal în lege, deoarece în fond nu se respectă. Au trecut aproape 3 ani dela punerea în aplicare a legii și sporul prevăzut de art. 158 tot nu se dă.

Nu numai atât, dar dela 1934 pînă în prezent s'a suprimat și sporul de 50% (cel puțin din salariul de bază) învățătorilor care au fost numiți în zona eterogenă după acea dată. O parte dintre învățătorii numiți după modificarea legii din 1934 și-au făcut angajamente în conformitate cu dispozițiunile art. 158, dar ce folos, pentru că acest articol nu se respectă.

Legiuitorul cînd a stabilit art. 159 în legea din 1924, precum și art. 158 în legea din 1934, a avut în vedere că învățătorii care merg să funcționeze în zona cu populație eterogenă, vor trăi în alte condițiuni decît ceilalți, din restul țării. Sporul de 50% a fost fixat

cu scopul de a îmbunătăți cît de puțin, starea materială precară a învățătorilor trimiși între minoritari.

Azi, greutățile vieții sunt mai mari ca oricînd și salariul tinerilor învățători, numiți în zona eteroglotă, e mai mic. Atunci, sporul își are rostul lui în scopul menținerii prestigiului învățătorilor români, ca să nu fie forțați să cerșească minoritarilor.

De ce nu se gîndesc cei în drept, că pentru îmbunătățirea soartei învățătorilor, cu cît de cît, s'ar găsi sumele necesare; avînd în vedere că pentru lucruri de nimic se cheltuiesc sume fabuloase.

Învățătorii au cheltuit cîte 400-500 lei ca să facă angajamentele cerute de art. 158 și acum, cînd cer să li se plătească sporul cuvenit, sunt purtați dela Ana la Caiafa: ba că angajamentul nu e făcut pe 10 ani, ba că nu e făcut pînă la ieșirea la pensie, ba că trebuie să se trimită la Minister 3 copii, după el ba că trebuie o inspecție specială în acest sens, etc.

Și culmea: unii colegi au făcut toate formalitățile cerute de Minister dar... sporul tot nu li s'a dat.

Astfel stînd lucrurile, se nasc

nemulțumiri între învățătorii din zona eterogenă, pe motivul că unii primesc sporul și alții nu. Legea nu poate fi pentru unii muma și pentru alții... ciumă.

Sunt colegi de serie, dintre care unii au avut norocul să fie numiți înainte de 1934 în învățămîntul din regiunea eteroglotă și primesc sporul de 50%, și alții au fost numiți în 1934 tot în aceeași regiune și nu primesc sporul. Oare e dreapta această măsură? E echitabilă??

Dar, mai presus de orice, trebuie respectată legea învățămîntului primar, *ad literam* și la aplicarea art. 158 așa cum se aplică la articolele unde este vorba de examenele și înălțările învățătorilor. Cînd ni se cer atîtea și atîtea, cînd datoritiile se multiplică, e rușinos să nu ni se dea nici ceia ce ne acordă legea.

Pentru realizarea acestei chesti-

uni, gîndurile se îndreaptă către d-l D. V. Ţoni, destoinicul președinte al Asociației generale, ca să intervină energic pentru soluționarea acestui punct nevralgic.

Suntem în preajma alcatuirii bugetului Ministerului Educației Naționale și e timpul ca d-l Ţoni să intervină hotărîtor și cu folos, pentru prevederea în buget a infimului spor de 50% cuvenit învățătorilor din zona eteroglotă, numiți dela 1934. Cum îl știm pe d-l Ţoni animat de cele mai bune sentimente pentru corpul învățătoresc, credem că nu va lăsa baltă nici această chestiune.

Deasemenea, nici d-l d-r C. Angelescu, Ministrul Educației Naționale, credem că nu va rămîne nepăsător fața de drepturile noastre „pe care le cerem pe cale pașnică și în cadrul legilor”.

Suntem în așteptare.

I. Lupu-Rîjlețu

METODA

expunerii povestirii la grădinile de copii în ținuturile minoritare

În conformitate cu actuala lege a învățămîntului primar, județul Caliacra se numără printre cele 20 județe cu populație minoritară. Art. 158 din legea învățămîntului primar, prevede oarecare avantajii învățătorilor și învățătoarelor cari se hotărîsc a sta cel puțin 10 ani, prin contract, în aceste județe. Cred că legiuitorul, cînd a făcut acest lucru, s'a gîndit ca în județele minoritare să fie cît mai mulți învățători și învățătoare cu însușiri alese, pentru a îndeplini mai bine misiunea de apostolat în această regiune. Într'adevăr rolul școlii de copii mici și școlii primare este foarte important în regiunea minoritară, fiindcă pe lângă educația și instrucția ce suntem chemați să o dăm mai avem rolul de a face operă de românism.

Copilul de origină bulgară sau turcă, ne vine la școală cu diferite apucături rele și cu un vocabular lipsit cu desăvârșire de cuvinte românești.

Intr'un sat, unde pe lângă bulgari și turci mai sunt și români, rolul nostru în învățarea limbii românești ne este mai ușurat întrucîtva.

Dar acolo unde nu se află români este foarte greu și depinde de tactul nostru pentru a căpăta încrederea părinților și simpatia micuților elevi.

Trebuie ca să privim dela inimă la inimă pentru a fi pricepuți și

înțeleși. Copilul prima dată ia contractul cu școala prin grădina de copii. Rolul nostru de conducătoare este foarte mare și cu înrîurire asupra copilului în primii ani de copilărie.

Trebuie să învățăm românește pe copil și să-i îngrîșim educația, pregătindu-l pentru cursul primar cu deprinderi și apucături bune.

Pentru învățarea limbii române, povestirile în grădinile de copii își au un rol foarte important, în acest ținut.

Dar, la povestiri nu putem trece în prima și a doua lună, pînă ce copilul nu-și are un vocabular de cuvinte românești, pentru a ne putea înțelege povestirea noastră. Știm că atunci cînd ne vin copiii la școală la vârsta de 4 ani, atunci sunt preocupăți de relația lucrurilor, de originea lor, de constituția lor.

Fiecare știe că de numeroase și de bizare sunt întrebările copiilor la care nici mama și câteodată nici tata nu știe ce să răspundă: pentru ce luna este rotundă, pentru ce pisica are păr pe nas, etc.

Este adevărat că dacă această trebuință de a ști este imperioasă, este ușor de satisfăcut. Un copil întrebînd pe bona sa: „Pentru ce trotuarul este tare” și aceasta răspunzându-i: „pentru că toate trotuarele sunt tari”, el a considerat lucrul ca explicat. A explica

(urmare în pag. 2-a)

este pentru un copil, ca și pentru noi, a face să intre un caz particular într-o regulă generală, într-o lege. Persoanele în vârstă, au obiceiul de a considera aceste chestiuni neincetate, ca semn de prostie, de curiozitate indiscretă și răspund deseori printr'un scurt: „Taci” sau printr'unul ironic „pentru că”. Foarte pe nedrept; această dorință de a cunoaște, departe de a o reprimă, trebuie să o încurajăm, pentru că tocmai pe ea trebuie să sprijinim pârghia instrucțiunii. Dacă ea există nu-i posibilă nici o îmbogățire a spiritului; vedeți pe idioți. Curiozitatea copiilor trebuie să dispară de pe lista defectelor, pentru a fi înscrisă pe tabloul calităților.

În școală diferitele materii de învățământ sunt de multe ori abordate fără ca se fi interesat mai dinainte pe elevi pentru învățarea lor, fără ca să li se fi arătat la ce nevoi răspund.

Aceasta e marea greșeală care s'ar putea ușor curma.

O lecție nu trebuie să fie altceva decât un răspuns, pe care copilul îl va primi cu atât mai multă lăcomie, cu cât va fi însuși condus să facă întrebările la care ea se adresează.

Vedem dar că atunci când copilul ne vine la școala de copii mici, n'are un vocabular de cuvinte românești, putem spune că nu cunoaște bine nici limba maternă, însă e în epoca curiozității și a întrebărilor. Trebuie să ținem seama de aceste lucruri în învățarea limbii române.

Însă dacă avem și copii de români, trebuie că-i vâram printre ei și sub supravegherea noastră să-i lăsăm să converseze în creație și la jocuri, în limba română. După ce copilul și-a însușit un vocabular de cuvinte românești, cit ne-am putea înțelege cu el, să pornim la povestiri.

Copiiilor le plac povestirile pentru că îi încântă, le înfrumusețează viața, îi fac să cunoască lumea, pentru că în povești, animalele, păsările și plantele cunoscute de ei vorbesc ca și oamenii; pentru că pentru ei fantasticul e mai real ca realitatea. Prin faptul că micuții ascultă cu atâta plăcere povestirile, e un bine, pentru că pe această cale le putem face cu mai mare ușurință educația.

Simțămintele cele mai frumoase și deprinderile cele mai bune, elevul le poate căpăta tot din povești.

În primul rând prin povești dăm copiilor cunoștințe și exprimări noi; exemplu: în „Capra cu trei iezi”, facem copilul să cunoască capra, felul de viață al ei și morala, ca să asculte de mamă. În felul acesta copilul capătă cunoștințe folositoare.

Văzând însemnătatea poveștilor din punct de vedere educativ și al cunoștințelor, să vedem acum cum ne-ar putea înțelege copiii de origine bulgară și turcă în expunerea noastră.

Pentru acesta trebuie să ținem socoteală de mediul de viață al copilului, cunoscându-i bine și părinții.

Povestindu-le despre „Fetița cu scufița roșie”, cu tot vocabularul pe care l-ar avea, n'ar înțelege cele povestite dacă nu le-am reprezentat tabloul sau un desen

cu pădure, cu lup și cu fetița cu scufița roșie.

Povestirea trebuie să fie cât mai scurtă și cuvintele spuse pe înțelesul lor.

În „Capra cu trei iezi” n'ar pricepe ori de câte ori le-am povestit-o, dacă n'am face la tablă capra stând de vorbă cu cei trei iezi, puși după mărime (cum este povestea).

În „Puiul” de Brătescu-Voinesti, pentru a ne pricepe copiii povestea, trebuie să desemnăm prepelița cu puii ei stând la sfat, după aceea sborul prepeliței, vânătorul dând cu pușca, sborul puului neascultător și împușcarea lui, plecarea prepeliței cu ceilalți, pui și rămânerea lui pe loc cu aripa frântă.

În „Lăcrimile Maicei Domnului”, povestire după d-l Apostol Culea, unde lacrimile se prefăceau în albine, trebuie desemnată o femeie reprezentând pe Maica Domnului plângând și din lacrimi albine.

În ceace privește poveștile la grădinile de copii, izvorul e destul de bogat, că în ultimul timp s'au scris atâtea cărți pentru copii, atât la noi cât și streine, însă greul e de a alege din acele povestiri pe cele potrivite sexului și mediului copilului precum și aceea de a echilibra calitatea și varietatea lor.

Trebuie să alterăm basmele în istorioare realiste; istorioare vesele, să alterneze cu cele triste și cele serioase cu cele glumețe; cele asemănate cu cele închipuite.

Sunt multe povești pe care le putem spune cum le-am auzit; dar în părțile acestea eterogote trebuie să le adaptăm mediului și spiritului de viață al nostru scurtându-le și folosindu-ne de tablouri și desemnuri pentru a fi înțelese.

Polixenia Nedeleu

—OXXO—

24 Ianuarie

Ziua de 24 Ianuarie a rămas încrustată în *Istoria neamului nostru*, ca cea mai sfântă și mai mare zi de prăznuire națională.

La 24 Ianuarie, acum 78 de ani, s'a făcut primul pas însemnat spre *Unirea cea mare*. Atunci s'a călcat peste toate neînțelegerile, peste toate piedicile, pentru că să-și dea mina frații de același sînge, deoarece le-ajungea cit îi separaseră veacurile.

La 24 Ianuarie 1859, dintr'o înțelegere deplină a lucrurilor, Moldovenii s'au unit cu Muntenii, adică frații s'au adunat laolaltă ca de aci înainte să înfrunte uniți „preuțățile timpurilor”. Și, cit a făcut de mult cea unire a lor, de atunci, ne-o vedem evenimentele înscrise pe filele istoriei neamului, de mai tirziu. Fără pasul de la 1859 n'am fi putut parcurge drumul pe care l-am parcurs.

Dar, *Unirea de la 1859*, rămîne legată deaputuri de Alexandru Ioan I Cuza și de generația unionistă de atunci.

Cu toate unelirile dușmanilor noștri, cu toate intrigile și mașinațiunile străine, am reușit să ne stringem la un loc toți frații, să-i scăpăm de subjugările străine și să dovedim lumii întregi că: „Românii'n vecl nu pier”.
Eustațiu M. Țintea

Reminiscențe

Era în miez de vară, la începutul lui August 1915, când ecoul vocilor poruncitoare răsuna în fiorător pretutindeni, vestind mobilizarea.

Era mare frământare! Cu căminul părintesc ne aflam în orașelul Hârșova. Bunul mijloc și potrivit scapării sigure cu viață, era să ne refugiem în ținutul Brailei, la Tufești.

Această localitate era nouă pentru mine; dar mirosul și sgomolul vieții de țară se îndesau în juru-mi, invalundu-mă toate. Aerul de dimineața venea proaspăt, din țarinile cu holde.

Dulcele și delicatul parfum al florilor, cavatul ce se auzia din depărtări al păstorului, chiar și scârțâitul carului cu boi când trecea pe drumul negrijit al satului, umplea lumea de extaz.

Doar în răstimpuri glasuri tinere hăuliau din depărtări, peste câmpiile cu ochiu de soare și gene de verdeață. Fânețele rămase încă înverzite, aveau parfum de sevă umedă și îmbalsamatoare, strecurate pe ici și colo, cu firisoare de pelin — amarului și paraziții verdeței — tortușei.

Toate răstrângeau în juru-mi o patetică fragezime. Baltărețul trimitea pierdut, în răstimpuri, strigăte de găște și rațe salbatice dându-mi un moment o pudoare salbatică, ce mă stăpâna.

Întrebările copiilor aveau o amploare și-o muzicalitate a vremii. Printre ei, eu eram un copil, sarcastic și rău, refuzând orice generozitate. În rare cazuri certitudinea orgolioasă a prietenilor îmi dădea o mare satisfacție. Seara, de câte ori auziam mugetul vacilor, mă duceam înaintea lor, și apoi urmăream pas de pas pe mama cum se ducea la șapron ținând în mână o lambă și legând vaca.

De când mă dusesem la țară, toată speranța și credința mea de copil, tot ce era mai puțin adăvărat pe alocuri, au devenit limpezi și curate.

Doresc și astăzi locul de naștere și de sburdălnicie cu arborii săi mari și flitși dela marginea Dunării, dar nu mai sunt!

Eram „prichindelul” după câte mi-se spunea, care mă jucam în țărână cu cei de seamă mea și svârliam cu pietre în trecători, spărgându-le adesea capul...

...Departe de a-mi da bine seama totuși, puteam să zugrăvesc cu ochii mei spirituali și pe mama mare, care sta plecată deseori la pământ cu suvițele ei subțirii de păr alb, — încalzindu-și spatetele la soare și alegând fasolea.

Cu venirea serii, care era vremea încetării plânsurilor copilărești, mama lăsa totul la pământ, făcea patul și-și culca odraslele.

Aci, glasul mamei se auzia încet, ... tot mai încet pe măsură ce-și spunea povestea. Și toate lucrurile acestea contribuiau să creze într'un colț-al inimii mele credința, că în amurgul vr'unei vremi necunoscute, voi fi un Fat-frumos din basmul apus de Mama.

Eustațiu M. Țintea

I. Slavici și „Tribuna”

Apariția ziarului Tribuna la Sibiu, se datorește unei cerințe imperioase de afirmare națională și susținerea drepturilor nației românești.

Ea a apărut în vremea când poporul nostru era la răspântii. Se încheiase acel pact al dualismului, iar Ardealul era încorporat la Ungaria fără consimțământul stăpânitorilor de drept ai provinciei. Cum nu eram membrii confederației Austro-Ungare, ci făceam parte integrantă din Ungaria, „dușmanul secular”, a început politica de desnaționalizare a popoarelor nemaghiare și în special a românilor. Atunci nu mai era vorba de cât de o luptă dâră de apărare față de aceștia.

Prin nimic nu se putea ține trează fiacără națională și conștiința Românilor și prin nimic nu ne puteam susține cauza națională în străinătate de cât prin presă. Aceste interese le-a susținut Tribuna din Sibiu dela apariție — când nu era officiosul partidului național român — și după ce a devenit officiosul lui. Politica de apărare se poate vedea din programul Tribunii: „noi Români suntem un element de ordine și civilizațiune... și așa înțelegem să ducem lupta de apărare în contra Ungurilor”.

Alta a fost însă atitudinea față de Coroană, cum spune și I. Slavici în Tribuna și Tribuniști: „Nu pentru că ne a iubit, ci pentru că era interesată, Austria ne-a ocrotit când eram slabi și nu pentru că o iubim, ci pentru că suntem interesați, avem noi toți Români să ne rezemăm de ea și să-i creștem puterile pentru că reazamul nostru să fie tare” (pag. 26).

„Tribuna” n'a fost însă numai un ziar politic ci și literar, lucru care îi dă și mai mare importanță. Pela mijlocul sec. XIX. Ardealul respingea orice fel de formă culturală venită de peste munți, din cauza mândriei Școlii latiniste și se credeau chemați să indice drumul pe care să-l urmeze cultura românească. În Principate se începuse reacția împotriva greșelilor din a doua fază a școlii latiniste. Ardelenii însă nu se puteau împăca cu ideile culturale aduse de Junimea. Primul care a venit în Ardel cu aceste idei a fost Slavici, care era un vechiu Junimist. Odată ajuns la direcția „Tribunii” imprimă nota ortografiei fonetice dela Junimea în coloanele ei. Era a doua încercare! Cum vechea fonetica latinistă era greu de înțeles de popor, noua ortografie fonetică este o binefacere. Patruze mai departe în spațiu și mai adânc în masa poporului, care era cuprins de însuflețire când a văzut ca se poate scrie românește ca să înțeleagă cele scrise.

În coloanele „Foiții” dela Tribuna s'a făcut cunoscut cel care mai târziu devine marele G. Coșbuc.

„Biblioteca populară” a Tribunii a venit să desăvârșească opera culturală a acelora, care înțelegeau să-i dea o astfel de direcție ziarului. (În numărul viitor: Rolul lui I. Slavici la înființarea Tribunii).

1. Prima încercare s'a făcut la anul 1876 de către un grup de tineri între care era și Slavici, publicând „Folgoara Telegrafului Român”.

Cititi și răspânditi ZIARUL

„SEMANATORUL”

Feciorul Împăratului Negru

(urmare și sfârșit)

— Vezi, noi suntem 3 frați și ni-au fost ursit să nu avem hodină, până n'om fura pe cele 3 fete ale împăratului roșu, care-și are palatul nu tare departe de aci. De 3 ani ne zbatem să pătrundem în el și nu putem că deasupra palatului e un turn înalt și în turn e un cocoș și o cățea. Și cum dăm noi să ne apropiem, așa cale de-o zvărlitură de buzdugan, ne simte cocoșul și cântă și unde-mi începe cățeaua să latre, că se deșteaptă osteșii și se pun la pândă, ies și afară din palat și ne fugăresc. Dar tu, ca pământean, poți să te apopi, că nu te simt și, chiar dacă te simt, nu se burzulește cocoșul și nu clănțane cățeaua.

— Bine, zise voinicul; și dacă m'oiu apropia ce să fac?

— Ce să faci? Să ucizi cocoșul și cățeaua. Atât doar, că apoi las pe noi!

— Dar cum? Că ziceți că e'ntr'un turn înalt?

— Aci e aci! se'ncurcă zmeii.

Atunci el, pielcându-se că trage calul de urechi, să-i destindă vinele de goana alergatului ne'ntrerupt, ascultându-i lăinic sfatul, le zise:

— Eu o să mă duc de dus, dar să-mi faceți rost de funii multe să'mpleții cu ele o scară.

Până să te fi scărpinat la o ureche, un zmeu, a dat fuga și a venit c'o scară de funii. Feciorul de'mpărat a pus-o strânsă pe cal și, sărind și el în sa, s'a șters din fața lor, ca o nălucă. Ajans la turn repezi scara, o egășă de buza zidului și se urcă tipil-tipil până sus, unde dând cu ochii de cocoș și de cățea, cari au lăcut, socolind că e vre-un paznic, de-odată repede paloșul și-i taie rând pe rând. Se dă apoi și zbughea la zmei.

Când aud ei de isprava voinicului, nu le venea să creadă. Murii au și'nviau de bucurie. Se tăvăleau în jurul focului, chiulau, săreau în sus, jucau.

Pleacă ei cu feciorul de'mpărat la mijloc și hai și hai, călând să se'n-treacă unii pe alții, fugind care ca vântul, care ca gândul.

De'ntr'ecul îi întrecea voinicul cu calul lui năzdrăvan, dar nu prea-și punea mintea toată cu zmeii și domoli mersul.

Când ajung la turn, voinicul porunci: — Acum stați să mă sul eu înălți, să'necerc iarăși scara.

Și, când voiu ajunge sus și m'oiu lăsa'n turn, voi să vă urcați unul câte unul, nu doi, sau toți deodată, să nu se rupă scara, și să vă lăsați după mine.

Și așa'ncep ei să urce unul câte unul, cum li-a fost zis feciorul de'mpărat, care sta cu paloșul în mână în turn și tăia capul la unul câte unul, cum prindea să se lase'n jos, până li-a pus bine, afară de unul.

Când a fost la asta, cum era mai slăbănog și schiop și se urca mai greu, flăcăul, fiindu-l teamă să nu se răsgândească cumva, strigă către el:

— Hai mai iute, mă slabule, că frații tăi au furat fetele și acum stau și mănâncă și beau și ție n'o să-ți mai rămâie nimic.

Cum aude zmeul una ca asta, se umflă odată, prinde puteri, ajunge sus și... hârșit Zboară și capul lui.

Și isprăvind cu căsăpitul lor se'n-dreaptă apoi către locul zmeilor, pe care avusesse grija să arunce lemne multe și groase, să ște până o veni'n napoi, la un tăciune și apoi la drum spre frații lui. Trecând pe lângă moșneagul cu ghebele îl deslesgă, spunându-i, dacă vrea să n'o pățească iarăși, să desdopene mai domol de pe ghemul negru, chip pân'o ajunge el în mijlocul pădurii.

— Voia face, feciorul moșului, cum zici, cum să nu fac, că prinsei de-acum minte! Bine că mă văzui iarăși slobod și la muncă. Imi veni inima la loc, că eram ca pierit, că n'o să mai dai pe-aci, să-mi deslegi pucatele. Vai: ce-or fi zis păcătoșii, de oameni, că au trecut ca 3 zile tot în întuneric?

— Ce-o să zic? S'or fi bucurat,

c'au fost scutiți puținel timp de ne-cazuri și de rele.

— Că bine vorbiși! Înțări moșneagul, oltând. Și apoi:

De fapt așa e! Dar își caută și noaptea ne-cazuri și fac și mai mari nelegiuri, blestemajii! Și se apucă de lucrul lui.

Și, spunându-i pătanie, se odihnesc un pic voinic și cal și apoi la drum, când ca vântul, când ca gândul.

Cum ajunge la frații lui strârge coji de copac, rămuri uscate și aprinde iocul. Se zvântase deabinelea și sângele și buturile de udătura lui.

Și cum se face pătălae mare se și luminează de zi. Feciorul cel mic de'mpărat scoate mărgelile din urechile fraților, le pune'n traista calului și'ncepe să cascade, și cascade, cascade, să se descleșteze lălcile. Se scoală și frații cei mai mari, căscând și ei la fel:

— Mă, că mult am mei dormit! se minunează ei.

— Mult, vezi bine, preț de vre-o trei zile'achelate! Împlinește fratele cel mic vorba.

— Cum așa? întereberă ei.

— Ei, și aveți voi să dormiți somn lung și nesfârșit, dacă eși fi fost adormit și eu ca voi, când a venit muma pădurii la foc și o arăță cu mâna. Cei trei frați, cuprinși de mirare și de spaimă, sar toți în sus. Zgâind ochii, după ce se freacă la ei, rămân cu gurile căscate, în fața mătăhalei moarte.

Și, spunându-le povestea:

— E drept că și tu ai fi dormit somnul vecinicii, dacă ne trezeam și găseam locul stins! rosti fratele cel mare.

— Ca să ne fimem jurământul! închee cel mijlociu.

— Și astea toate pentru că n'am prețuit sfaturile părintești și n'am ascultat de poveștile tatălui. Dacă nu poposeam aci, nu era să vie muma pădurii la foc și eu n'aveam să'n dur atâtea și atâtea, ce numai cu mila și cu'n durarea bietului tata le-am biruit. Și le povesti ajutorul venit dela cal. Și s'au bucurat frații și s'au cuprins între ei și s'au jurat, c'or ție de-acum încolo unul la altul și s'or apăra în primejdii și or lăsa cu limbă de moarte la urmeși de urmași, ca să nu calce niciodată cuvântul părintesc, că numai pe'implinirea lui se clădește fericirea copiilor!

Acu'să mergem la'mpăratul roșu să-i lăum fetele, că suntem trei și ele tot trei.

Tu fratele cel dintâi vrednic de roșit la casă, să ție pe cea mai mare; tu mezinul pe cea mijlocie; iar eu priznea pe cea mică. Să facem nunți le toate'ntr'o zi, să se ducă pomina.

Și, d'o fi să moară tata soeru, cine o să se sule pe tron?

— Tu, că ție ție se cade pe bună dreptate! roșit din toată inima lor cel dol frați și l-au cuprins și l-au sărutat.

— De nu erai tu cu mintea ta, de care n'am ținut seamă la hotarul împărației noastre, ne omoara pe toți moșmoana asta, zise cel mare, dând cu piciorul în mormanul de carne din fața lui.

— De nu erai tu, cu voinicia ta să te'numești să legi pe moș Zi și noapte, or să te lupți cu zmeii și să ucizi cocoșul și cățeaua, nu mai ajungeam iarăși ce-am fost în cinste și'n bogăției rosti din toată inima și mezinul.

Și feciorul cel mic de împărat închee: — De-acum pe cai și la plat...

Și au pornit hăulind și chlând, trecând văi și dâmburi cu atâtea năsurâmburi!

Și au mers cât an mers până au ajuns la palatul împăratului roșu, care, aflând întâmplarea și văzând leșurile zmeilor lângă ale cățelei și cocoșului de pază, să-l vie leșin și mai multe nu de bucurie, dar și de'ntristare.

Dar dela o vreme, socolindu-se'n el, rosti:

— Dacă s'a sfârșit cu tema de zmei, nu e pagubă mare de cățea și de cocoș!

— 'om fi noi și cocoși și câini la

ușa împărației tale! vorbiră cel trei frați.

Și a pornit o nuntă, măi nene, ce stai să vorbești, de nu s'a slârșit nouă zile și nouă nopți, de a curs băutura gărlă mai cu prisos și mai năvalnic ca sângele mătăhalei din inima pădurii. Și a petrecut norod și curte răsând și plângând, ca zmeii în jurul focului de atâtea bucurie, ce mență-i să ție la toată sada de român, la toată umbra de cămin, ce a ascultat a poveste, așa lungă cum este!

Și ce în povestii,
Să luai seama copil.
Să fiți ascultători
Și iute săritori,
La ce părinții zic,
Nu stați pe gând un pic,
Cuvântul, ce au scos,
Să-l împliniți voios,
Să nu-l călcați vreodată,
Că-i pacoste curată,
Și foc nestins sorbiți,
În viață cât trăiți
Și n'o s'aveți noroc,
Nici când n'o fi soroc,
Să'nfrângeți sârăcia,
Să curgă bogăția,
Și v'îți lărt amarile
Lipsiți de tot ce-i dărnice,
De tot ce este bine
Și-ți da doar de rușine
Și'n hopuri ție cădea
Și'n chinuri ție ardea
Și-ți ajunge curând
Cu toți răii în rând,
Nimic nu veți împinge
Și groaznic vă veți silnge
Prădați crudel câinii
Că răs-ați de părinți!
Mihail Lungianu

NOTA
A apărut în volumul „Din țara lui Alb-Împărat“.

—0000—

TIE...

—Și azi ca și ieri, văd pururi în mine,
Icoana-ți mândră de blondă fecioară,
Și, simt cum gândul spre bolșile pline
Sboară, de doru-l iubirei cea rară!

Îți—cânt frumusețea în sbucium și chin
Ca unei Crătese din cărți de poveste,
Vinol-E vremea când gongul ție șoptește,
Întoarce-ți privirea, spre bunul destin!...
Eustașiu M. Țintea

Moment

Te ducl...
Să-ți spun, rămâi? Ar fi zadarnic
Deci du-te nechemată, cum veniși...
Ce-ți pasă c'amintirile năvalnic
Vor bate la poarta gândului
Ș'apoi,
Ca și petale de caiși
Din zborul vântului
S'or scutura pe flori
Și cruci...

Ce-ți pasă că târâști cu tine
Nădejdi și spulberi năzuinți...
De nu-i minciună
C'avuși a minții strălucire,
O'nunecară lacrimi fierbinți.
Ce-ți poartă pașii'n marea vieții?
Olimpul tău... mijind?
E ideal
Dar e un vis
Și visu-i treal!...

Te ducl...
Să-ți spun rămâi, ar fi zadarnic
Deci du-te nechemată cum veniși
Căci peste ani, cu chinul lor amar-
nic

In zări de vis
Te văd venind spre mine iar
Cum dragi petale de caiși
Coboară'n fiecare an
Pe brațe putrede de cruci...
Mem.

Cupa uitării

Cum bicle furtunile pe mare,
De o fac să urle'n sbuciumărl nebune—
Bat sufletu-mi instinctele străbune
Și toată țesătura lui tresare...

La'ndemnrurile poftel bestiale
Nu pot deloc să pun împotriviire,
Deși cu multe gânduri ideale
Pornesc adesea dârzu răsvrătire...

Mă vreau vultur în slăvile senine,
Să-mi plimb privirea dincolo de zare—
Și totuși, orice clipă care vine

Imi pune plumb pe-aripi fără'ndurare...
De-aceea — ca durerea să-mi aline —
Beau iar, setos, din cupa ta, uitare!
Al. C. Aldea

26 Iulie 1936

Epigrame

Amicului Ionel Geeserli

Cu multă astduitate
El citește zi și noapte
Totul însă-i prea tordiv
N'are... fond aperceptiv.

Unui vânător

Pentru vânătoare, ești pas'onat
Soție și casă, tot'ai neglijot
O, dar lumea asta, e grozav de rea
Spune că soția-ți... ar vâna și ea.

Proectului de lege pentru
ormontizarea salariilor.

Armonizare, te-am visat
Din primii ani de apostolat
Dar n'ai venit. Și ne-ai lăsat
Un corp întreg, întocscat.

Bunului amic Alecu:

Nu mai plânge frate o bisericuță
Lăsată de tine într'un sat departe.
Suflet sbuciumat și plin de păcate
Toate's trecătoare... bea o muzicuță.
Ion V. Burcea
Inv. Vasilieva

Epigrame

D-lui Al. C. Aldea

Pomeneste'n epigrame de măgari...
Dar a ghici motivul nu e greu;
Explicația:
Totdeauna, despre rude mari,
Îți place să vorbești mereu.

II.

Iar pentru a ilustra înrudirea,
Înc'o dovadă, domnilor:
În tot ce scrie d-l Aldea,
Găsiți inteligența lor.

Într'unul din numerile trecute, d-l
Aldea a publicat o traducere din
Henri Bouvelet.

Nu-și mai găsesc sațiu, poftele-ți păgâne
Și aliații vrei să ni-i jertfești.
Mâncăși capul muzelor române
Și-acum le maltratezi pe cele franțuzești.
Nicolae Bădea

Nu vă pierdeți timpul!

căutând în ziare și reviste arti-
cole cari pomenesc numele dvs.
sau tratând problemele cari vă
interesează căci o instituție spe-
cial creată și bine organizată
pentru aceasta poate face acest
lucru mai bine și mai efin ca
dvs.

„SERVICIUL GAZETELOR“

Agenție internațională de presă
și publicitate

Director Emil Samoilă
București, str. Sf. Constantin 24
telefon 3-16-15.

urmărește tot ce se publică în
cele circa 1400 publicații din
România, iar prin intermediul
celor 102 agenții similare d'n
străindătate, tot ce se scrie în presa
din toată lumea și procură tăe-
turi de presă asupra oricărei
personalități sau subiect.

Cereți telefonice sau în scris
prospecte lămuritoare sau o probă
gratuită de o săptămână, indi-
când subiectul care vă interesează.

Valoarea nutritivă a alimentelor și ceace trebuie să mâncăm

Omul de azi, indiferent de clasa socială din care face parte, e dator să-și îndrumeze traiul în lumina principiilor noi de viață și în conformitate cu evoluția cercetărilor științifice. Care sunt aceste principii? Cele de ordin moral care-l fac să aibă încredere în drumul lui către perfecțiune și cele de ordin fizic, material, care-l fac apt să înțeleagă și să urmeze toate regulile de igienă cu scop de a-și croi o viață mai sănătoasă și mai fericită.

La baza sănătății noastre e hrana, hrana noastră cea de toate zilele, din ea isvorăsc bucuriile noastre, forțele și capacitatea noastră de muncă, dar tot dela ea, adică dela o hrană proastă și neigienică ne pot veni supărările și boalele noastre. Deci, o hrană ne poate fi și de folos și de ne-cazuri. Aici e cheia sănătății omenești. A ști să mâncăm e a ști să-ți păstrezi sănătatea!

Deaceea vom căuta să aranjăm o bucătărie pe placul fiecăruia, care să fie eficientă, ușoară și la îndemâna orcu, a orcării cetățean bogat sau sărac și care totuși să întrunească tot ce trebuie ca să constituie o hrană gustoasă, frumoasă la vedere și hrănitoare, adică bogată în principii nutritive.

Trebuie știut un lucru important, că nu întotdeauna cei bogați știu a mânca, că nu tot cei scump și complicat ca executare e întotdeauna nutritiv și sănătos!

Bucătăria cea mai scumpă, e cea mai hrănitoare și alimentele cele mai la îndemâna orcării sunt cele mai sănătoase. Nufelul sau numele mâncării are importanță, ci principiile active, vitaminele ceace mâncarea conține, precum și calorile ceace mâncarea dezvoltă în corpul sănătos al omului.

Hrana omului, de azi, trebuie reglementată și condusă după ultimile cercetări științifice care să-i asigure maximum de randament nutritiv cu minimum de masă alimentară introdus în stomacul lui.

De exemplu: o farfurie de raci ciuperci sose, sparanghel, etc., sunt mai indigeste, mai puțin hrănitoare ca: două ouă fierte moi, sau o bucată de brânză cu ceapă și o felie bună de pâine. Deaceea vom lucra la alegerea alimentelor folositoare și hrănitoare, sănătății noastre, ca astfel să realizăm o listă de mâncare care să cuprindă toate elementele necesare corpului sănătos. Ce este un aliment? Tot ce se poate mânca, cu scop de a îndestula și hrăni se numește aliment.

Alimentele cele mai uzitate și de prima necesitate sunt laptele cu derivatele lui: brânza, untul, smântâna, cașul, urda, cașcavalul, zerul.

Cărnurile de vita, porc, pasăre și pește. Grăsimile de porc, de găscă, sau undelemnul, etc. Legumele: cartofii, morcovii, sfecla, varza, ceapa etc. Fructele: strugurii, etc. Apoi vin: ouale, mierea, zahărul, pastele făinoase (taletii,

fideaua, grișul, arpacașul-tapioca, etc., orezul, mălaiul, făina de grâu, cafeaua, chocolata etc. Toate aceste cunoscute de toată lumea, sunt mai mult sau mai puțin bogate în materii nutritive. De exemplu: laptele e cel mai bogat în principii, deaceea e și cel mai hrănitor. După el vine untul, zahărul, mierea, pastele făinoase, undelemnul, orezul, cărnurile, fructele și la urmă legumele. Vedeți dar, că atunci când e vorba că se alcătuiește o masă sau mai bine zis o listă de mâncare nu e rău să se știe care aliment e mai bogat sau mai sărac în principii nutritive. La rândul lor toți acești principii activi și nutritivi din alimente dau omului calorile necesare, adică o forță lăuntrică, capabilă să dea omului puterea de a executa lucrul său.

Un aliment sărac în principii nutritive și calorile dezvoltate în el, sunt mai reduse și omul se simte slăbit. Scopul nostru este de a organiza o cât mai amplă înțelegere pentru aceasta chestiune către se referă la alimentarea necesară populației rurale dela noi. După felul cum se vor hrăni sâtenii noștri, depinde în majoritatea cazurilor și sănătatea lor fizică.

Pentru ca o masă să fie complet sănătoasă trebuie să cuprindă albuminoide, grăsimi și hidrați de carbon. Suma acestor elemente care intră în mâncarea de toate zilele, trebuie să dea omului zilnic 3200—3600 calorii. Albuminoidele se găsesc în: carne, ouă, lapte, brânzeturi, pește, fasole uscată, linte uscată, mazăre uscată, etc.

Grăsimi: untul, sianina, undelemnul, smântâna etc. Hidrați de carbon: zahărul, mierea, pastele făinoase, pâinea, orezul, prăjiturile, chocolata. La acestea se adaugă: sarea de bucătărie, condimentele: piperul, scorțișoara, oțetul, lămâia, mărarul, pătrunjelul etc.

Ca să ne dăm seama mai bine, atunci când va fi vorba să alcătuim mâncărurile noastre nu e rău să cunoaștem în treacăt forța nutritivă și principii activi din alimentele cele mai obișnuite. Vom începe dela castravete care dă numai 12 calorii și ne vom urca încet, încet până la cel mai hrănitor și cel mai bogat aliment: castravetele, roșiile, pătlăgelele, vinețele, varza acră, morcovii, conopida, spanacul, țelina, varza crudă, marea verde, fasolea verde și cartofii.

Morcovul deși este sărac în principii nutritive, totuși conține o substanță pectică și zaharoasă care-l face să fie foarte digestiv, sănătos pentru stomac și foarte hrănitor. El trebuie să fie mâncat fiert sau preparat cu unt, sau cu orice grăsime, la care se adaugă și puțin zahăr, obținându-se o mâncare pe cât de delicioasă pe atât de hrănitoare. Francezii, englezii, americanii, norvegienii, îl rad crud pe răzătoare, îl presară cu zahăr sau miere și hrănesc copii debili dimineața pe nemăncate. Cartoful în legume dezvoltă 100 gr. Cartoful (96 calorii) e alcătuit din 20,5

hidrați de carbon și alb. 2 gr. Până aci am văzut cum sunt formate alimentele de origine vegetală, legumele.

După ele vom trece în revistă fructele. Fructele uscate: nucile, smochinele, stafidele, curmalele, etc., sunt cu mult mai hrănitoare ca cele proaspete. Cele dulci mai hrănitoare ca cele acrișoare, fructele să fie consumate cât mai mult, cu o condiție ca ele să fie complet coapte și curate.

În satele noastre, copiii în special, consumă numai fructe care cad din pom, iar cele coapte sunt puse în coșuri și transportate la oraș pentru vânzare. Deci pe copii nu trebuie să-i lășăm să mănânce fructe crude; zahărul nu e format și îl poate bolnăvi. Toate fructele sunt hrănitoare; de preferat sunt: strugurii, merele, perele, piersicele și pe urma celelalte.

Merele rase pe răzătoare sau date prin mașină se dau la copiii care suferă de stomac. O cură de struguri curăță stomacul de toate otrăvurile.

Se începe în prima zi cu ½ kgr. și din zi în zi se poate ajunge la 2—3 kgr. pe zi. Să fie

Cronica internă

Viața politică se desfășură calm și în atenția evenimentelor externe. Se vorbește de-o remaniere redusă prin trecerea unui ministru într'un fost însemnat, care nu este în dependență de politică.

La ordinea zilei sunt 2 chestiuni care privesc pe învățători. E vorba de schimbarea legii administrative în dispoziția care oprește pe învățători și preoți de a nu face parte din consiliile active. Și de schimbarea legii inv. primare cu privire la examenele învățătorescilor.

S'a propus un proiect de lege special pentru a se da încă un examen de înaintare la 20 Martie a. e., fiscându-se ca subiectul probelor scrise să se dea din activitatea școlară și extrașcolară a învățătorilor.

Cronica externă

Diplomația germană reprezintă azi forța dictatorială a statelor și lucrează laolaltă cu Italia și Japonia,

În Japonia guvernul politic a căzut iar armata a trimis un mesaj către popor. Anglia se teme de insulele australiene din partea Japoniei. Cum se vede Rusia și Anglia sunt sgândărite în externul orient; ba Anglia e preocupată și în Indii. Turcia are un diferent cu Franța pe chestia Alexandrettei, un sandgiac întărit de Francezi în golful cu același nume. Grecia a căpătat cu credit german pentru organizare și înarmare.

Serbia a încheiat pact de amiciție cu Bulgaria.

Primăvara e cu surprize. În Spania armatele naționaliste au debarcat spre Malaga și acolo războiul a căpătat intensitate. Germania n'a răspuns nici până azi la pactul de neintervenție în Spania. În schimb a trimis ar-

spălați înainte de masă, semințele și cojile să fie aruncate.

Cărnurile. Despre carne putem vorbi foarte puțin. Este un aliment foarte hrănitor, dar mai puțin hrănitor ca untul, brânza și oul. Dacă se mănâncă este că excită pofta la om. Carnea fiartă e mai puțin hrănitoare ca cea friptă pe grătar, sau la cuptor. Carnea grasă e mai puțin hrănitoare ca cea slabă. Carnea de vacă e cea mai hrănitoare; apoi vine cea de porc, de vițel, de pasăre și la urmă de miel. Cu cât un animal este mai tânăr, cu atât e mai puțin hrănitor, din cauza sgârșiturilor, din cauza cărnii lui moi, neformate; mușchiul cărnii este gelatinos, deaceea constituie un aliment nehrănitor și indigest. Cărnurile animalelor tinere sunt bogate în acizi, care la un loc dau naștere acidului uric și predispun pe om la gută. Despre pește putem vorbi și mai puțin. E de preferat peștele cu carnea albă, de apă dulce.

Ecat. D. Theodorescu
Învățătoare
Ion C. Brătianu

(urmăre în numărul viitor)

mată și armătură destulă. Ba și ceva flotă. Anglia a trimis și ea vreo 40 vapoare de război ca să supravegheze mișcările flotelor din Mediterana.

Dela Asociație

Un bun și înțelegător coleg a trimis o scrisoare că renunță la ajutorul cerut, deoarece s'a însănoșit și nu ar mai avea nevoie de ajutorul bănesc solicitat.

Dela Bancă

Nu se poate flota cu capitalul unei instituții bancare. Orice cerere cu scop de a se acoperi datoriile ca din capital este neavenită, fiind contrară statutelor și tuturor regulilor bancare.

Așteptăm contul Asociației pe care l-am cerut dela Banca corpului didactic de aproape 2 luni luni. În luna viitoare îl vom cere altfel și nu noi vom fi lipsiți de colegialitate.

Cu luna Mai c. se va termina cu măsura neacordării împrumuturilor. S'a făcut o dovadă până acum: că colegii învățători înțeleg și susțin eforturile ce se fac în scop de a se face ceva pentru corp. La nevoie își impun și restricțiuni. Așa fac cei din Caliacra și tot așa în toată țară dovedind că oriunde învățătorul e unul și același: solidar în cele bune și plini de entuziasm.

—0000—

Pentru șezători și serbări

Revista „Catedra” condusă de destoinicul coleg D. Faur dela Galați cuprinde în fiecare număr material necesar pentru șezători și serbări școlare.

Scolarii, cercetășii, premilitarii și străjerii vor găsi în paginile acestei prețioase reviste o mulțime de lucruri folositoare.

Cercetați cu toții revista Catedra. Abonați școlile și stolurile străjerești, pentru că e un prețios auxiliar în munca Dv. în domeniul cultural și educativ.